

INHOUD

Missie en inleiding	I
I Beleidsuitdaging 1: FedOS Brussel verwelkomt elke +50-er	I
1.1 SD 1: FedOS Brussel nodigt individuele +50-ers uit.....	1
1.2 SD 2: FedOS Brussel werkt drempels weg voor +50-ers in armoede	2
1.3 SD 3: FedOS Brussel faciliteert interculturele uitwisseling	3
2 Beleidsuitdaging 2: FedOS Brussel maakt het verschil	4
2.1 SD 1: FedOS Brussel is zichtbaar	4
2.2 SD 2: FedOS Brussel is verbonden met de wijk waarin ze actief is.....	5
2.3 SD 3: FedOS Brussel als labo voor Vlaanderen	5
3 Beleidsuitdaging 3: FedOS Brussel is thuishkomen	6
3.1 SD 1: FedOS Brussel inspireert haar netwerk	6
3.2 SD 2: FedOS Brussel is een hechte groep.....	7
3.3 SD 3: FedOS Brussel haalt het beste uit +50-ers	7
4 Beleidsuitdaging 4: FedOS Brussel zet in op cultuurparticipatie van +50-ers	8
4.1 SD 1: FedOS Brussel promoot Brusselse culturele activiteiten bij +50-ers.....	9
4.2 SD 2: FedOS Brussel stimuleert kunstproductie door +50-ers	9
Bronnenlijst	I I
Bijlagen	I 2
Bijlage 1: Personeelsinzet FedOS Brussel 2016-2020	12
Bijlage 2: FedOS bundelt krachten - SAMEN tegen ARMOEDE	12
Bijlage 3: OP nieuwe BENEN - verhalen verbinden generaties	12
Bijlage 4: Digitale versie Brussels Beleidsplan 2016 – 2020.....	12

Missie en inleiding

De missie van FedOS vzw luidt als volgt:

“De vzw Federatie Onafhankelijke Senioren (FedOS vzw) is een onafhankelijke sociaal-culturele vereniging die door haar netwerk een meerwaarde biedt aan alle senioren. Dit netwerk bestaat uit zowel lidafdelingen als individuele +50-ers. FedOS vzw garandeert ieders autonomie en is onafhankelijk van elke filosofische overtuiging en/of politieke strekking. FedOS vzw stelt zich tot doel allerlei acties tot promotie van de senioren op sociaal-cultureel vlak op touw te zetten, te bevorderen en aan te moedigen. FedOS vzw behartigt ook de belangen van alle senioren, voornamelijk met het oog op hun participatie en volledige integratie in de maatschappij.”

De totstandkoming van dit beleidsplan verliep in verschillende stappen. Ons uitgangspunt was zowel ons Vlaams Beleidsplan 2016 - 2020 als ons Brussels beleidsplan 2013 - 2015. Hierin werd specifiek gekeken naar enerzijds wat we vanuit ons Vlaams beleidsplan meenemen naar Brussel, anderzijds naar welke uitdagingen we vanuit ons vorig Brussels beleidsplan nog verder willen uitwerken. Deze synthese werd opgemaakt door de 4 betrokken personeelsleden die samen de mozaïekfunctie in Brussel vormgeven. Deze mozaïekfunctie wordt beschreven in bijlage I.

Na deze synthese hebben we binnen het team, samen met Nel Moleman (voorzitter van FedOS Brussel Hoofdstedelijk Gewest) en Ferdinand Vrydag (afgevaardigde voor Brussel binnen onze Raad van Bestuur), gebrainstormd over de mogelijke klijntijnen voor onze Brusselse werking.

Nadien werden de belangrijkste thema's met de Brusselse lidafdelingen besproken. Tijdens deze vergadering werd duidelijk welke beleidsuitdagingen zij wel of niet steunden. Met al deze informatie gingen we aan de slag om het voorliggend beleidsplan zijn definitieve vorm te geven.

Om de leesbaarheid van dit document te optimaliseren, kiezen we in de volgende tekst om FedOS Brussel Hoofdstedelijk Gewest te vervangen door FedOS Brussel. De termen strategische doelstelling en operationele doelstelling korten we af met SD en OD.

I Beleidsuitdaging I: FedOS Brussel verwelkomt elke +50-er

De maatschappelijke tendens is dat menig +50-er zich niet langer aansluit bij één vereniging maar eerder al shoppend door het leven gaan. +50-ers schrijven zich in bij tal van organisaties maar zijn pas vanaf hun 70 jaar echt actief in een ouderenvereniging. (Verté & De Witte, 2015)

Uit onderzoek blijkt dat de deelname aan het verenigingsleven door ouderen bijdraagt tot het algemene welzijn, een groter vertrouwen in de maatschappij bevordert, de persoonlijke ontwikkeling stimuleert, het sociaal contact verruimt, de verantwoordelijkheidszin activeert en goed is voor de moraal (van Oorschot & Arts, 2005).

De activiteiten van FedOS Brussel staan open voor alle +50-ers. We zijn ervan overtuigd dat onze activiteiten een meerwaarde zijn voor iedereen die op een positieve en actieve manier ouder wil worden. Optimaal ouder worden is al jaren een belangrijk thema binnen onze werking.

Toch merken we dat menig +50-ers de weg naar onze organisatie niet vinden. Na een grondige analyse van onze organisatie zijn we tot de conclusie gekomen dat dit komt door verschillende drempels. Deze drempels verschillen van doelgroep tot doelgroep. Hoog tijd dus om deze drempels weg te werken en onze werking open te stellen voor alle +50-ers. Zo kunnen we van onze slogan 'iedereen is welkom' een realiteit maken.

I.1 SD I: FedOS Brussel nodigt individuele +50-ers uit

FedOS Brussel verenigt als federatie onafhankelijke seniorenverenigingen en focust op haar netwerk van lidafdelingen. Hierdoor vallen de individuele +50-ers echter uit de boot. Aansluitend op ons Vlaams beleidsplan 2016 - 2020 richt FedOS Brussel zich vanaf 2016, naast het netwerk van lidafdelingen, ook tot de individuele actieve senioren met als doel een nieuw netwerk op te bouwen. Men moet immers niet het statuut van gepensioneerde hebben om deel te nemen aan FedOS-activiteiten.

1.1.1 OD 1: FedOS Brussel heeft een sociaal-cultureel aanbod voor individuele +50-ers

Om individuele +50-ers een volwaardige plaats te geven past FedOS vzw haar missie en visie aan en wordt er een nieuw format voor individuele +50-ers ontwikkeld. Nadien lanceren we binnen FedOS Brussel dit nieuwe format, gericht op individuele +50-ers. Dit format is geënt op het Vlaams beleidsplan van FedOS vzw.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016	FedOS vzw past haar visie en missie aan.
2016	FedOS vzw ontwikkelt een specifiek format voor individuele +50-ers.
2017	FedOS Brussel lanceert mee het Brussels netwerk voor individuele +50-ers.
2018	Tegen eind 2018 heeft FedOS vzw een sociaal-cultureel aanbod voor individuele +50-ers met minimum 6 activiteiten per jaar in Brussel.

1.2 SD 2: FedOS Brussel werkt drempels weg voor +50-ers in armoede

Het risico op een leven in armoede ligt bij ouderen veel hoger dan bij de rest van de bevolking en de gevolgen op latere leeftijd zijn dramatisch: 1 op 5 ouderen wordt geraakt door armoede (Welzijnszorg, 2012). Veel senioren komen in sociale armoede terecht. Sociale armoede ontstaat wanneer men door geldgebrek niet meer kan participeren aan het 'normale' leven. Men kan de telefoonrekening niet meer betalen, geen verjaardagscadeaus meer kopen, ... Hierdoor worden je sociale contacten steeds minder en raak je in isolement. Armoede is dus veel meer dan enkel het financiële aspect.

Bij FedOS Brussel participeren zelden +50-ers die in armoede leven of dit is althans niet zichtbaar. Lidafdelingen geven wel aan dat zij leden hebben die het iets minder breed hebben.

Deelname aan het sociaal-culturele leven is voor mensen die in armoede leven heel belangrijk. De sociaal-culturele uitsluiting is voor hen een grotere uitsluiting dan de economische uitsluiting. Culturele uitsluiting raakt hen in hun wezen, daar waar de economische uitsluiting enkel betrekking heeft op externe aspecten van het leven. Het deelnemen aan sociaal-culturele activiteiten kan het dagelijkse leven in een ander perspectief plaatsen en men wordt er sterker door (Algemeen verslag over de armoede, 1994).

Mensen in armoede hebben geen of een zwak netwerk waardoor ze ook heel moeilijk uit de vicieuze 'armoedecirkel' geraken. Door deel te nemen aan sociaal-culturele activiteiten, leer je niet alleen iets bij, je ontmoet ook anderen, wat tot gevolg heeft dat je netwerk groter wordt.

1.2.1 OD 1: FedOS Brussel sensibiliseert haar lidafdelingen rond het thema armoede

Er bestaan heel wat vooroordelen rond het thema armoede. Via vorming, educatieve methodieken, ... doorprijkt FedOS Brussel deze vooroordelen en laat mensen anders naar armoede kijken.

FedOS Brussel werkt hiervoor samen met Welzijnszorg vzw. Deze 3-jarige samenwerking wordt beschreven in "FedOS bundelt krachten, SAMEN tegen ARMOEDE" (zie bijlage 2). We starten in 2016 met een sensibiliseringsronde om in 2017 over te gaan naar concrete acties zoals het project "Zet de benen in voor de armen". In 2018 eindigen we met het kunstproject "De Kunst om te overleven".

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016	Sensibilisering rond het thema armoede.
Eind 2016 en 2017	Concrete acties, onder andere: 'Zet je benen in voor de armen'.
2018	Kunstproject "De Kunst om te overleven".

1.2.2 OD 2: FedOS Brussel werkt een traject uit met +50-ers in armoede

FedOS Brussel maakt werk van het verlagen van drempels opdat ook +50-ers die in armoede leven aan onze activiteiten kunnen participeren. Dit wil FedOS Brussel doen samen mét +50-ers die in armoede leven.

Onze vereniging wordt zo een plaats waar er tastbare interpersoonlijke solidariteit ontstaat tussen rijk en arm, waar +50-ers die in armoede leven zich thuis voelen.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016	Prospectie naar een geschikte partner om traject mee uit te werken.
2017	Traject uitwerken en uitvoeren.
2018	+50-ers in armoede vinden de weg naar FedOS Brussel.

1.3 SD 3: FedOS Brussel faciliteert interculturele uitwisseling

FedOS Brussel bevindt zich te midden van een multiculturele metropool en hecht dan ook veel belang aan interculturaliteit binnen haar werking.

In 2015 telde Brussel ruim 155.000 +65-ers, waarvan 26.682 met de buitenlandse nationaliteit (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, 2016). Tegen 2025 verwacht men een stijging van 9 % +65-ers.

Opmerkelijk hierbij is dat de groep allochtone ouderen steeds groter wordt. Tegen 2020 is meer dan één op drie Brusselse 65-plussers van niet-Belgische afkomst. (Kenniscentrum Woonzorg Brussel, 2016)

Ook zij moeten de kans krijgen om deel te nemen aan activiteiten van FedOS Brussel.

In de komende beleidsperiode creëert FedOS Brussel een klimaat waar +50-ers met verschillende achtergrond elkaar kunnen ontmoeten.

1.3.1 OD 1: FedOS Brussel bundelt krachten met diverse interculturele organisaties

FedOS Brussel en haar lidafdelingen vinden het belangrijk dat hun activiteiten open staan voor +50-ers met andere culturele achtergrond. In de vorige beleidsperiode werden er al verschillende stappen ondernomen om hen te betrekken bij onze werking.

Ze werden regelmatig uitgenodigd en er werd samengewerkt aan de hand van allerlei kleinschalige projecten.

In deze beleidsperiode gaan we een stap verder. Bestaande samenwerkingsverbanden krijgen structureel een plaats. Op deze manier verwelkomen we +50-ers met een andere culturele achtergrond om deel te nemen aan activiteiten van lidafdelingen en kunnen ze zo doorstromen naar onze reguliere werking.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 - 2020	Minimum 3 samenwerkingsverbanden krijgen structureel een plaats. +50-ers met een andere culturele achtergrond nemen deel aan activiteiten van onze lidafdelingen en stromen door naar onze reguliere werking.

1.3.2 OD 2: FedOS Brussel stimuleert de ontmoeting tussen haar lidafdelingen en personen met een andere culturele achtergrond

FedOS Brussel wil de interculturele dialoog aanmoedigen tussen haar lidafdelingen en personen met een andere culturele achtergrond, ongeacht hun leeftijd. Het belangrijkste is dat er interactie is tussen deze verschillende groepen, dat 'de ander' een gezicht krijgt, een naam. Binnen FedOS Brussel gaan we op zoek naar laagdrempelige activiteiten die gedragen worden door haar lidafdelingen. Deze activiteiten hebben tot doel om te komen tot uitwisseling. Beide groepen leren iets bij over elkaar en er ontstaat een echte dialoog.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 - 2020	FedOS Brussel organiseert jaarlijks min. 2 interculturele ontmoetingen.

2 Beleidsuitdaging 2: FedOS Brussel maakt het verschil

Uit de SWO ART-analyses die wij afnamen in 2014 bij de bestuursleden van onze Brusselse lidafdelingen (ter voorbereiding van ons Vlaams beleidsplan 2016-2020) kwamen de volgende sterktes en kansen naar boven:

“FedOS Brussel heeft een unieke aanpak in het begeleiden van haar lidafdelingen, waarbij het jong en dynamisch team hét instrument van FedOS bij uitstek is. Bovendien hebben alle lidafdelingen een grote autonomie en is er veel interactie onderling, dit zorgt voor een grote verbondenheid en een open sfeer. FedOS heeft ook een uniek activiteitenaanbod.”

Met deze sterke troeven zijn we ervan overtuigd dat we het verschil kunnen maken in Brussel en Vlaanderen. FedOS Brussel heeft heel wat ‘good practices’ onder haar lidafdelingen. Dit moet maximaal benut worden om andere lidafdelingen aan te trekken. Het samenhangingsgevoel binnen onze organisatie zorgt er tevens voor dat (nieuwe) lidafdelingen zich meteen thuis voelen.

FedOS Brussel is ervan overtuigd dat FedOS dé garantie is op een actieve toekomst. De ondertitel van ons Vlaams beleidsplan luidt trouwens als volgt: “Laat je verrassen door de vele smaken, gezond voor lichaam en geest, die FedOS te bieden heeft.” Dit dragen we ook uit in Brussel.

2.1 SD 1: FedOS Brussel is zichtbaar

FedOS Brussel als onafhankelijke regionale vereniging heeft 19 lidafdelingen verspreid over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze lidafdelingen zijn heel actief en spelen een belangrijke rol in het Brussels sociaal-cultureel werkveld. Ondanks de autonomie die wij onze lidafdelingen garanderen, draagt 53% (In Vlaanderen is dit 23 %) van onze Brusselse lidafdelingen ‘FedOS’ in hun naam. Dit is helaas onvoldoende om als koepelorganisatie een grote zichtbaarheid te hebben binnen Brussel. Daarom zetten we in op andere manieren om onze zichtbaarheid en aanwezigheid in Brussel te versterken. Iedereen moet weten wie we zijn, waar we voor staan en wat we doen. FedOS Brussel wil hierbij speciaal aandacht hebben voor de +85-ers. Binnen de groep +65-ers stijgt de groep +85 aanzienlijk. Zij wonen voornamelijk in de tweede kroon (Task Force Brussel, 2011). De lidafdelingen van FedOS Brussel bevinden zich voornamelijk in de tweede kroon, dit maakt dat ze een belangrijke rol hebben om deze oudste ouderen te betrekken bij hun werking.

Binnen onze werking is de positieve beeldvorming van +50-ers sinds jaar en dag een belangrijk aandachtspunt. Ouderen worden nog al te vaak negatief in beeld gebracht en er heerst ook, onterecht, het beeld dat +50-ers niet meer relevant zijn voor de maatschappij. Niets is minder waar! FedOS Brussel zet de actieve +50-ers op de kaart.

2.1.1 OD 1: FedOS Brussel participeert aan evenementen

Jaarlijks worden er in Brussel tal van evenementen georganiseerd. In de komende beleidsperiode neemt FedOS Brussel, samen met haar lidafdelingen, hieraan deel. Enerzijds om onze organisatie en lidafdelingen voor te stellen, anderzijds om een duidelijk signaal te geven aan de samenleving dat +50-ers actief zijn en nog veel in hun mars hebben. Hiermee tonen we aan dat senioren nog een belangrijke, waardevolle en positieve bijdrage leveren aan onze hedendaagse maatschappij. Ouderen zijn weliswaar OUD(er) maar niet OUT!

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 - 2020	FedOS Brussel neemt jaarlijks deel aan minstens 2 evenementen in Brussel.

2.1.2 OD 2: FedOS Brussel stelt zichzelf in de kijker

FedOS Brussel is heel actief en dit moeten we laten zien. In 2015 organiseerden onze 17 Brusselse lidafdelingen maar liefst 615 activiteiten.

In deze beleidsperiode wordt er een promotie-actie opgestart waarin de lidafdelingen lokaal hun werking kunnen promoten, dit aan de hand van allerhande middelen en kanalen. Deze promo-actie heeft tevens tot doel om nieuwe deelnemers aan te trekken met het oog op de oudste ouderen (85+). Daarnaast wordt er een promo-actie opgezet voor de werking van FedOS Brussel.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2017	FedOS Brussel werkt promotie-acties uit.
2017 - 2020	Uitvoering van de promotie-acties.

2.2 SD 2: FedOS Brussel is verbonden met de wijk waarin ze actief is

FedOS Brussel stimuleert haar lidafdelingen om op zoek te gaan naar partners in de eigen wijk, waarmee ze kunnen samenwerken.

Om als lidafdeling van FedOS Brussel een verschil te kunnen betekenen in een bepaalde wijk, moet zij naast het zichtbaar zijn (strategische doelstelling 2.1) ook haar steentje bijdragen aan de wijk waarin ze actief is. Dit gebeurt deels automatisch, door de aard van de activiteiten die de lidafdeling aanbiedt. Toch kan FedOS Brussel dit nog extra uitwerken en zichzelf meer op de kaart zetten als vereniging die echt het verschil maakt.

Een lokale verankering is een meerwaarde in beide richtingen: van de vereniging naar het lokale leven maar ook vanuit het lokale leven naar de vereniging toe. (bv: doorstroom nieuwe leden, meer zichtbaarheid, meer relevantie, meer steun, erkenning, ...)

2.2.1 OD 1: FedOS Brussel interageert met lokale partners

In de vorige beleidsperiode (2013-2015) hebben we ingezet op de promotie van FedOS Brussel bij de Brusselse bibliotheken, dienstencentra en gemeenschapscentra. FedOS Brussel gaat nu actief op zoek naar (lokale) partners waarmee we samen kunnen werken.

Tijdspad	Resultaatsindicator
2016	Samenwerking met minstens 1 lokale partner.
2017 -2020	Minstens 1 nieuwe samenwerking met een lokale partner per jaar.

2.3 SD 3: FedOS Brussel als labo voor Vlaanderen

Brussel wordt gezien als een compacte, kosmopolitische, dichte, open, avant-gardistische stad (Bureau Bas Smets, 2012). Deze eigenheid van Brussel biedt ons binnen FedOS Brussel talrijke mogelijkheden om te experimenteren rond verschillende thema's. Nieuwe lessenreeksen en projecten werden steeds binnen FedOS Brussel proefgedraaid en aangepast om ze nadien te implementeren in Vlaanderen. Zo fungeert FedOS Brussel o.a. als een laboruimte rond digitaliteit voor +50-ers. FedOS Brussel heeft door zijn know how en situering ook de mogelijkheid om te experimenteren rond andere thema's en projecten.

2.3.1 OD 1: FedOS Brussel is digitaal actief

De digitale wereld verandert en evolueert zeer vlug, we moeten binnen FedOS Brussel dus alert blijven voor de ontwikkelingen van de komende jaren.

Één zaak is zeker, +50-ers willen mee zijn met de digitale evolutie en via FedOS Brussel kan dit. Ook beschikken we sinds onze verhuis in september 2015 over verschillende ruimtes die ideaal zijn om te experimenteren rond digitaliteit.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016	Eerste experiment: organisatie van 4 tablecafés.
2018 - 2020	FedOS Brussel organiseert minstens 8 activiteiten per jaar rond digitaliteit en speelt in op de digitale ontwikkelingen.
2020	Implementatie binnen onze werking in Vlaanderen.

2.3.2 OD 2: FedOS Brussel experimenteert

In Brussel komt iedereen samen: jong en oud, rijk en arm, bewoner, migrant en passant. Brussel is een laboratorium waar de samenleving experimenteert (Projectoproep Bruss-it, 2016). FedOS Brussel wil, mede door haar uitstekende ligging in hartje Brussel, vernieuwende initiatieven op poten zetten. Dit zowel in onze huidige kantoren als via allerhande pop-up activiteiten.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 – 2019	FedOS Brussel experimenteert met allerhande pop-up activiteiten.
2020	Implementatie binnen onze werking in Vlaanderen.

3 Beleidsuitdaging 3: FedOS Brussel is thuisgekomen

De samenwerking tussen de Brusselse lidafdelingen onderling en tussen de lidafdelingen en de educatieve medewerkers voor Brussel, loopt goed. Toch is het belangrijk om hier blijvend energie in te steken. We maken van FedOS Brussel een plaats waar alle +50-ers en lidafdelingen zich thuis voelen.

In de komende beleidsperiode hebben we bijzondere aandacht voor de verschillende dynamieken die spelen in een groep. Zo zijn er 3 fundamentele spanningsvelden die een belangrijke rol spelen: ‘erkennen of afstemmen’, ‘verschil of gelijk’ en ‘autonoom of afhankelijk’. De uitdaging bestaat erin om binnen een groep een evenwicht te vinden tussen deze 3 spanningsvelden. (Van den Eeckhaut, G., 2016)

‘Erkennen en afstemmen’ gaat over de spanning tussen persoonsgericht en taakgericht handelen. Wat is belangrijk? De persoon, zijn inbreng of een vlotte vergadering, een goed resultaat.

‘Verschil of gelijk’ handelt over waarom mensen tot een groep behoren. Enerzijds willen ze zich ‘conformereren’ aan de groep, erin opgaan, ervan deel uitmaken. Anderzijds wil iedereen uniek zijn, zich profileren.

‘Autonoom of afhankelijk’ is het spanningsveld tussen het gevoel dat je zelf de regie in handen hebt, dat je initiatief kan en mag nemen of juist niet.

3.1 SD 1: FedOS Brussel inspireert haar netwerk

De lidafdelingen van FedOS Brussel zijn zeer actief. Zoals eerder vermeld organiseerden onze 17 lidafdelingen in 2015 maar liefst 615 activiteiten. Dit netwerk van activiteiten is helaas nog onvoldoende zichtbaar. Verschillende lidafdelingen geven ook aan dat ze te weinig van elkaars activiteiten weten.

FedOS Brussel ziet zichzelf als bruggenbouwer tussen de verschillende Brusselse lidafdelingen onderling en tussen de verschillende Brusselse lidafdelingen en de lidafdelingen in Vlaanderen.

3.1.1 OD 1: FedOS Brussel bouwt bruggen tussen haar lidafdelingen

FedOS Brussel fungeert als bruggenbouwer tussen de verschillende lidafdelingen. We zetten o.a. in op het verzamelen van informatie om deze vervolgens door te geven aan de betrokkenen. We ontwikkelen hiervoor een manier om deze uitwisseling structureel in te bouwen in FedOS Brussel.

Dit heeft veel positieve effecten: er ontstaat meer samenhang, door de uitwisseling kunnen er samenwerkingsverbanden ontstaan, kan er van elkaar geleerd worden en inspireert men elkaar.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 – 2017	Format uitwerken inzake informatie-uitwisseling.
Vanaf 2018	FedOS Brussel vervult een brugfunctie en brengt de activiteiten van haar lidafdelingen in kaart.

3.1.2 OD 2: FedOS Brussel bouwt bruggen met Vlaanderen

FedOS Brussel bouwt niet enkel bruggen tussen haar Brusselse lidafdelingen, maar is ook de link tussen haar regionale werking en de provinciale werkingen van FedOS in Vlaanderen.

Om elkaars werking beter te leren kennen, worden er provinciale uitwisselingsprogramma’s ontwikkeld waarbij één provinciale geleding een andere uitnodigt en vice versa. Het succes van de, in de vorige beleidsperiode

opgestarte, verbroedering tussen Oost- en West-Vlaanderen wordt aangewend als ‘good practice’ om deze doelstelling uit te bouwen. Om Brussel als regio te promoten zal FedOS Brussel elk jaar een FedOS-provincie uitnodigen om Brussel beter te leren kennen.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016-2020	FedOS Brussel nodigt jaarlijks 1 FedOS-provincie uit om Brussel beter te leren kennen.

3.2 SD 2: FedOS Brussel is een hechte groep

Zoals eerder vermeld loopt de interne samenwerking goed. Tijdens de bestuursvergaderingen en andere (in)formele momenten wordt de basis gelegd voor wederzijds vertrouwen, dé voedingsbodem voor verdere en diepgaandere samenwerkingen.

3.2.1 OD 1: FedOS Brussel stimuleert open activiteiten

In de nieuwe beleidsperiode moedigen we de lidafdelingen aan om hun deuren open te zetten, open activiteiten te organiseren en samen te werken. Er moet een positieve sfeer gecreëerd worden waarin men zijn eigen clubgrenzen aftast, openzet en verruimt. Via het systeem van de communicerende vaten kunnen lidafdelingen hun eigen activiteiten aanvullen met wat anderen doen en vullen zij op hun beurt de activiteiten van de anderen aan.

Verschillende Brusselse lidafdelingen werken reeds op regelmatige basis samen, dit willen we blijven stimuleren en anderen aanmoedigen om dit voorbeeld te volgen.

Bij FedOS Antwerpen organiseren een aantal lidafdelingen jaarlijks een specifieke activiteit voor de andere lidafdelingen. Niet zomaar een activiteit maar één waar zij net goed in zijn en alle knowhow voor in huis hebben. Naar aanleiding van deze ‘good practice’ uit FedOS Antwerpen willen wij ook in Brussel onze lidafdelingen aanmoedigen om een activiteit te organiseren voor collega-lidafdelingen.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016	Start meldpunt open activiteiten.
2017	Lancering en promotie meldpunt + ‘good practices’ op website.
2018	Meldpunt open activiteiten is actief.
2019 - 2020	Minstens 2 lidafdelingen organiseren jaarlijks een activiteit waar de andere Brusselse lidafdelingen aan kunnen deelnemen.

3.3 SD 3: FedOS Brussel haalt het beste uit +50-ers

Vrijwillige inzet is de bouwsteen van sociaal-cultureel volwassenenwerk en ondergaat een grondige metamorfose. Meer en meer, en zeker in de stad, ruimt de klassieke ‘voor lange tijd multi-inzetbare’ vrijwilliger baan voor de nieuwe ‘pick and choose’-vrijwilliger. (Task Force Brussel, 2011)

Vrijwilligers zijn de basis bij FedOS Brussel, alle bestuursleden werken op vrijwillige basis en in elke lidafdeling zijn er naast de bestuursleden ook nog tal van andere vrijwilligers die verschillende taken opnemen. Tijdens de vorige beleidsperiode hebben we een vrijwilligersbeleid uitgeschreven. Dit vrijwilligersbeleid kreeg de naam ‘FedOS: Een vat vol talenten’. Hierin staat beschreven hoe wij het beste willen halen uit al onze vrijwilligers en op welke manier we ze maximaal kunnen ondersteunen. De voorbije beleidsperiode hebben we reeds een aantal stappen kunnen waarmaken, in de komende beleidsperiode bouwen we hierop verder.

3.3.1 OD 1: FedOS Brussel spoort talent op

Door onze nieuwe beleidsuitdagingen (zie voornamelijk beleidsuitdaging 1) zullen er vanaf 2016 meer en frequenter ‘nieuwe’ +50-ers deelnemen aan onze activiteiten. Elk van deze deelnemers heeft talent. Indien gewenst en mogelijk gaat FedOS Brussel deze deelnemers aanspreken om zich te engageren als vrijwilligers. Op deze manier komt er steeds ‘nieuw bloed’ bij, wat een gezonde dynamiek teweeg brengt binnen onze vereniging.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 -2020	FedOS Brussel spreekt +50-ers aan op hun talent.

3.3.2 OD 2: FedOS Brussel geeft vorming aan haar vrijwilligers

Zowel FedOS Brussel als Het Punt vzw (Steunpunt vrijwilligerswerk Brussel) hebben de nodige expertise om uiteenlopende vormen te geven aan de bestuursleden van de Brusselse lidafdelingen.

Het vormingsaanbod voor de Brusselse lidafdelingen wordt ook jaarlijks bijgewerkt, hierdoor worden onze lidafdelingen aangemoedigd om regelmatig een nieuwe vorming aan te vragen. We staan ook open voor vragen vanuit de lidafdelingen. FedOS Brussel vindt het belangrijk dat de lidafdelingen de kans krijgen om via vorming bij te blijven met hetgeen er maatschappelijk gebeurt, dat ze levenslang leren.

In de komende beleidsperiode werken we o.a. volgende vormen uit: Ontdek je talent, Hoe beheer ik mijn digitale clubpagina?, Hoe werf ik nieuwe leden?, ... Deze vormen worden vervolgens gegeven aan de bestuursleden van de lidafdelingen of kunnen door de lidafdelingen aangevraagd worden.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 - 2020	Er wordt jaarlijks minstens 1 vorming gegeven aan de bestuursleden + het vormingsaanbod voor de lidafdelingen wordt verder uitgewerkt.

3.3.3 OD 3: FedOS Brussel ondersteunt haar vrijwilligers à la carte

De vrijwilligers (bestuursleden en andere) binnen FedOS Brussel, zijn heel actief.

Om hen als koepel zo optimaal mogelijk te ondersteunen, gaan we op zoek naar de noden van de individuele vrijwilligers. Zo ontwikkelen we een specifiek 'à la carte' -aanbod.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2017	Promotie-actie « FedOS Brussel à la carte ».
2018 - 2020	Ondersteuning bieden en duidelijk communicatie over welke ondersteuning er bestaat.

3.3.4 OD 4: FedOS Brussel zet haar vrijwilligers in de bloemetjes

FedOS Brussel zet haar vrijwilligers regelmatig in de bloemetjes. Dit doen we bijvoorbeeld door tijdens de week van de vrijwilliger, elke vrijwilliger een welverdiende pluim (zowel letterlijk als figuurlijk) te geven.

De meeste lidafdelingen binnen FedOS Brussel bedanken hun vrijwilligers ook op vaste tijdstippen, zo zijn er heel wat 'good practices' aanwezig binnen onze werking. We kunnen deze gebruiken als voorbeeld voor alle lidafdelingen hoe zij hun vrijwilligers kunnen bedanken. Op die manier creëert FedOS Brussel een platform waar expertise kan uitgewisseld worden.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016 - 2020	Jaarlijkse actie tijdens week van de vrijwilligers. FedOS Brussel moedigt elke lidafdelingen aan om hun eigen vrijwilligers in de bloemetjes te zetten.

4 Beleidsuitdaging 4: FedOS Brussel zet in op cultuurparticipatie van +50-ers

Uit talrijke studies blijkt dat cultuurparticipatie positief is voor iemands sociaal netwerk en vrienden (Matarasso, F. 2013). Dit laatste is een belangrijk aspect voor menig +50-ers.

Door het verouderen verkleint hun sociaal netwerk en is het dus noodzakelijk om op zoek te gaan naar nieuwe manieren om dit sociaal netwerk verder uit te bouwen.

Bovendien kan cultuurparticipatie het dagelijkse leven in een ander perspectief plaatsen. De bekommernissen van het dagelijks leven kunnen even aan de kant gezet worden.

Zoals eerder beschreven (zie 1.2.) weegt culturele uitsluiting meer dan economische uitsluiting, dit laatste heeft enkel betrekking op externe aspecten van het leven, daar waar culturele uitsluiting mensen in hun wezen raakt (Algemeen verslag over de armoede, 1994). Cultuur wordt namelijk beschouwd als de grondslag van elke menselijke en maatschappelijke ontwikkeling (Caron e.a. 2006).

Naast de vele voordelen van cultuurparticipatie blijkt uit onderzoek dat deelname aan het verenigingsleven als hefboom fungeert voor cultuurparticipatie (Matarasso, F. 2013). FedOS Brussel heeft duidelijk een toelidingsfunctie wat betreft deelname aan cultuur door +50-ers.

Door mensen te betrekken bij het verenigingsleven komen zij veel vlugger in contact met cultuur. Het in groep kunnen beleven van cultuur is hierbij een doorslaggevend element.

Samen met haar lidafdelingen zet FedOS Brussel actief in op cultuurparticipatie van +50-ers.

4.1 SD 1: FedOS Brussel promoot Brusselse culturele activiteiten bij +50-ers

Binnen FedOS Brussel wordt er op regelmatige basis aan ‘passieve’ cultuurparticipatie gedaan. Hieronder verstaan we elke deelname waar men kijkt of luistert naar wat anderen maken of maakten. Tijdens deze beleidsperiode willen we inzetten op een toename van de participatiegraad en van de participanten. Zoals eerder aangehaald is cultuurparticipatie uiterst belangrijk en zinvol voor alle +50-ers, ook zij die dreigen uit de boot te vallen.

4.1.1 OD 1: FedOS Brussel maakt cultuur toegankelijker

FedOS Brussel onderneemt een aantal acties waardoor cultuur toegankelijker gemaakt wordt.

Zo starten we een samenwerkingsverband op met Korei vzw, dit om (individuele) +50-ers de mogelijkheid te geven om te proeven van kunst en cultuur zonder ze op te nemen in onze vaste structuur. Korei vzw heeft namelijk een kwalitatief en exclusief aanbod en uit ervaring weten we dat menig +50-er hiernaar op zoek is.

Zo laat FedOS Brussel +50-ers ook kennismaken met het vast aanbod van Korei.

Naast de samenwerking met Korei vzw zoeken we andere partners om cultuur toegankelijker te maken voor specifieke doelgroepen.

Ook onze Brusselse lidafdelingen kunnen zich aansluiten bij dit extra aanbod.

Tijdspad	Inspanningsindicator
september 2016 2017 - 2020	Start samenwerking met Korei vzw. FedOS Brussel onderneemt 8 acties om cultuur toegankelijk(er) te maken voor +50-ers.

4.2 SD 2: FedOS Brussel stimuleert kunstproductie door +50-ers

FedOS Brussel is hét kunstplatform +50 bij uitstek. Door de jaren heen hebben we een sterke reputatie opgebouwd op vlak van KUNST +50 en dit hoofdzakelijk op het vlak van de plastische kunsten. Doch zijn we ervan overtuigd dat +50-ers meer in hun mars hebben, ook in andere kunstdisciplines. Binnen FedOS Brussel bouwen we aan een format om +50-ers als volwaardige kunstenaars definitief op de kaart te zetten. Kunst is immers van alle generaties en is de brug tussen leeftijden, leefwerelden en culturen.

Met kunstproductie doelen we op het effectief creëren van kunst: een schilderij, dans, film, toneelstuk, installatie, ...

4.2.1 OD 1: FedOS Brussel organiseert creatieve workshops

FedOS is al jaar en dag sterk in plastische kunsten voor en door +50-ers. In deze beleidsperiode verruimen we dit naar andere kunstuitingen zoals podiumkunsten. Aan de hand van allerhande workshops geven we +50-ers de kans om hun talenten als podiumkunstenaar te ontdekken en/of verder te ontwikkelen.

FedOS Brussel organiseert deze creatieve workshops in samenwerking met de Brusselse lidafdelingen. Deze activiteiten stellen we open en maken we bekend aan een breed publiek. FedOS Brussel zet zo in op levenslang leren.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2016-2020	Er zijn minstens 5 verschillende workshops(reeksen) gerealiseerd.

4.2.2 OD 2: FedOS Brussel organiseert jaarlijks kunsttentoonstellingen ‘FedOS Collectie Kunst +50’

Kunstenaars +50 hebben het vaak moeilijk om een plek te vinden waar ze hun kunst kunnen tentoonstellen. Vanaf 2016 beschikt FedOS Brussel over een mooie locatie, in hartje Brussel, die gebruikt kan worden als tentoonstellingsruimte. Brussel is namelijk dé uitgelezen plek om als kunstenaar je werk tentoon te stellen. Naast de grote tentoonstellingsruimtes, talrijke kunstgalerijen en ateliers, heeft de +50-er voortaan ook een plek in deze bruisende, creatieve stad.

Kunstenaars +50 worden tevens aangemoedigd om een actieve rol op zich te nemen bij het organiseren van de tentoonstellingen, de opening, promotie, ...

Tijdens deze beleidsperiode toetsen we ook verschillende mogelijkheden af om samen met partners een kunsttentoonstelling +50 op poten te zetten.

Tijdspad	Inspanningsindicator
2017	Prospectie partners kunsttentoonstelling “FedOS Collectie Kunst +50”.
2018	Realisatie kunsttentoonstelling “FedOS Collectie Kunst +50” met partners.
2016-2020	Jaarlijks nodigt FedOS Brussel minstens 2 kunstenaars uit om tentoon te stellen in onze Brusselse kantoren onder de noemer ‘FedOS Collectie Kunst +50’.

4.2.3 OD 3: FedOS Brussel participeert aan het project ‘OP nieuwe BENEN’

Het intergenerationeel project ‘OP nieuwe BENEN’ is een co-creatie tussen FedOS vzw en The Courage to Grow Old. Het opzet is dat jongeren en ouderen van elkaar leren door met elkaar in interactie te treden aan de hand van storytelling en storycatching. Door de wederzijdse verhalen krijgen jong en oud nieuwe inzichten en daardoor spreekwoordelijke “nieuwe benen”. Deze verhalen worden gepubliceerd in de “OP nieuwe BENEN”-verhalenbundel. In Brussel willen we dit project opentrekken en maken we er een intergenerationeel én intercultureel project van.

Een aantal geselecteerde verhalen worden nadien als uitgangspunten gebruikt voor verschillende intergenerationele kunstcreaties: schilderen, tekenen, fotografie, grafiek, beeldhouwen, moderne media, theater, muziek en zang, dans, film, literatuur en poëzie. Al deze kunstcreaties worden gezamenlijk voorgesteld in een “OP nieuwe BENEN”-slotevent.

Met dit project brengen we verschillende generaties op een respectvolle en creatieve manier samen om van elkaar te leren en tevens de beeldvorming over elkaar op een positieve wijze te beïnvloeden. De beschrijving van dit project vindt u in bijlage 3.

Scan QR-code in voor videogetuigenis:
Bie Hinnekint,
The Courage to Grow Old.

Tijdspad	Inspanningsindicator
Jan – Maart 2016	Verzamelen van verhalen van jongeren en ouderen afkomstig uit pop-up verhalencafés.
29 april 2016	Bundeling van de verhalen in het “Op nieuwe BENEN”-verhalenboek. Deelname aan het ‘Creative Dinner’ in de BOZAR + Voorstelling van het “Op nieuwe BENEN”-verhalenboek.
Sept 2016 - Maart 2017	Uitwerken van de kunstcreaties.
14 mei 2017	Eerste Vlaams Intergenerationeel Kunst- en Verhalenfestival “Op nieuwe BENEN” in BOZAR.

Bronnenlijst

Alblas, G. (2010). *Inleiding Groepsdynamica.*, Noordhoff Uitgevers Groningen.

Binst, J-M. (2011), '*Allochtone senioren: steek ons alsjeblieft niet in een rusthuis*', in Brussel deze week, 24 november 2011, beschikbaar via www.bruzz.be/nl/nieuws/allochtone-senioren-steek-ons-alsjeblieft-niet-een-rusthuis.

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (2016), Mini-Bru 2016, *Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in cijfers*, BISA.

De Simone, A., Biebauw, K. (2006), *Als het leven jou citroenen geeft, moet je limonade maken. Ingrediënten voor een diversiteitsbeleid in gemeentelijke cultuurhuizen*, Cultuur Lokaal Steunpunt voor het Lokaal Cultuurbeleid vzw

FedOS vzw (2016), *FedOS BIEDT Perspectief, Het zit vanbinnen*, FedOS vzw

FedOS vzw (2013), *FedOS Brusselplan, Brussel in Perspectief 2013 – 2015*, FedOS vzw

Haesendonckx, C., (2001), *Recht op Cultuur: drempels die mensen in armoede belemmeren in hun culturele participatie*, Recht-Op vzw

Kenniscentrum woonzorg Brussel (2016), *De Brusselse oudere*, <http://www.woonzorgbrussel.be/brusselse-oudere>.

Koning Boudewijnstichting (1994), *Algemeen verslag over de armoede*, Koning Boudewijnstichting.

Remmerswaal, J. (2003). *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*, Uitgeverij Nelissen.

Van den Eeckhaut, G. (2016), *dynamiek in groepen leren lezen*, blog, www.socius.be/dynamiek-in-groepen-lezen

Van den Fonteyne, S. (2006), *Grijs met een kleurtje. Welke wensen hebben ouderen van Turkse en Marokkaanse origine op vlak van vrijetijdsbesteding?*, Wetenschapswinkel Brussel.

Van Oorschot, W. & Arts, W., (2005), *The social capital of European welfare states. The crowding out hypothesis revisited*, Journal of European Social Policy.

Verté, D. & De Witte, N., (2015), *Belgian Ageing Studies. 10 jaar onderzoek voor en door ouderen*, Belgian Ageing Studies.

Verté, D. & Dury, S., e.a. (2011), *Doe mee! Over ouderen en maatschappelijke participatie*, Provinciebestuur van West-Vlaanderen.

Vlaamse Gemeenschapscommissie, Task Force Brussel. (2011). *Omgevingsanalyse voor welzijn*. http://www.vgc.be/sites/www.vgc.be/files/download/tfb_oa_welzijn.pdf

Vlaamse Gemeenschapscommissie, meet-en weetcel. (2015). *Omgevingsanalyse 'Brussel in cijfers'* http://www.vgc.be/sites/www.vgc.be/files/download/oa_cjs_brussel_in_cijfers_werkveldanalyses_2015_webversie.pdf

Vos, I., 2003, *Cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen*, Cultuurnet Vlaanderen.

Bijlagen

Bijlage 1: Personeelsinzet FedOS Brussel 2016-2020

Bijlage 2: FedOS bundelt krachten - SAMEN tegen ARMOEDE

Bijlage 3: OP nieuwe BENEN - verhalen verbinden generaties

Bijlage 4: Digitale versie Brussels Beleidsplan 2016 – 2020